

Naistepuna – ravimtaim ja ilupõõsas

AHTI TIIRMAA

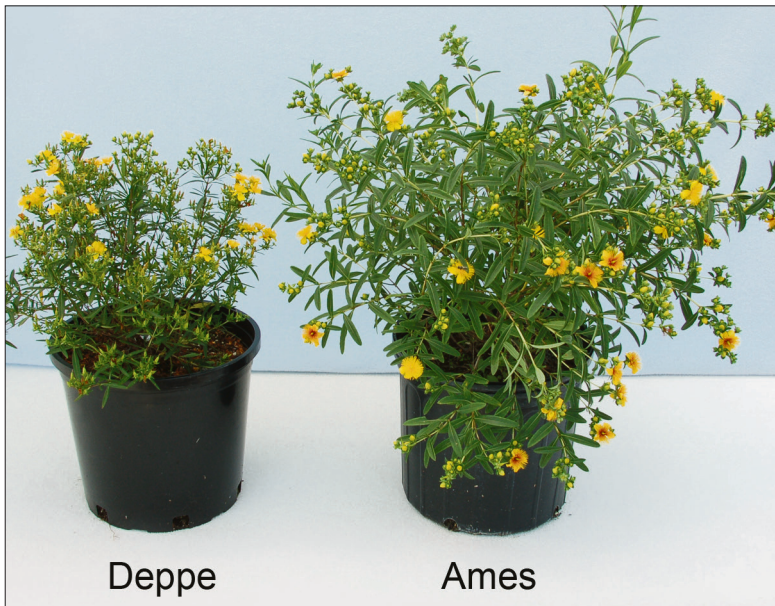
Naistepuna hakkab meie niitudel õitsema jaanipäeva paiku. Naistepunade maailm on aga kirjum, kui oskate arvata.

Paljude jaoks on naistepuna (*Hypericum*) lihtsalt üks kollaste õitega rohttaim, mida kohtab kuivadel niitudel ja jäätmaadel. Meie looduses on kõige tavalisemad liht-naistepuna (*H. perforatum*) ja kandineline naistepuna (*H. maculatum*), mida kasvab kõikjal Eestis.

Naistepuna on vana tuntud ravimtaim, vanarahvas kutsus teda ka jaanililleks, luualurohuks, neitsipunaks, vereseletuserohuks ja viinalilleks. Arvati, et “jaanilaupäeva öösel korjatud jaanirohud aitavad terve aasta iga haiguse vastu”.

Meie naistepunad õitsevad juuni teisest poolest augusti lõpuni, kõige parema ravitoimega on siiski suve alguse taimed, kui õied on veel noored.

Naistepunasid kasvab kõikjal maailmas, perekonnas on umbes 400 liiki nii roht- kui puittaimi. Paljusid võõramaiseid naistepunasid saab meilgi aedades ilutaimena kasvatada. Osa liike on meil üsna talvekindlad. Sorte saab paljudada poolrohtsete pistikutega suvel.

Kalmi naistepuna sordid 'Deppe' ja 'Ames'.

Ravitoime pole aga neil naistepunadel kindlasti selline, nagu meil looduses kasvavatel liikidel.

Järgnevalt tutvustan mõningaid Hiinast ja Põhja-Ameerikast pärit põõsasja kasvuga liike.

■ **Kalmi naistepuna** (*H. kalmianum*) on üks väheseid liike, mis meil külmale hästi vastu peab. Läti puukoolid ja Rebase talu puukool Otepää lähistel paljundavad sorti

'Gemo'. Põõsas kasvab 0,7 m kõrguseks. Õied on kollased, lehed piklikud ja kitsad. Õitseb juulist sügiskülmadeni. Sellest sordist on Põhja-Ameerikas aretatud edasi sordid 'Deppe' ja 'Ames'.

Kalmi naistepunal on veel sordid 'Sonnenbraut', 'Sunshine' ja 'Blue Velvet', viimasel on võrreldes algliigiga sinakam leht.

■ **Oklahoma naistepuna** (*H. prolificum*) tihe püstine põõsas kasvab umbes 0,8 m kõrguseks. Õied on kollased, lehed kitsad ja pikad. Õitseb alates juulist kuni lume tulekuni.

Looduslikult kasvab oklahoma naistepuna kõikjal Ida-Ameerikas, seetõttu on ta meilgi täiesti külma-kindel. Oklahoma naistepuna on meeldiv kaaslane kiviktaimlas, nõrmeaias ja liivikule rajatud istutus-alal. Lausistutuse korral arvestage ruutmeetrile 4–6 taime. Liik eelistab huumusrikka pinnasega päikeselist kasvukohta, ei talu pinnases seisvat vett ega lühiajalisi üleujutusi.

■ Põhja-Ameerikast pärit liik *H. densiflorum* sarnaneb eelmisega. Teda võiks katsetada ka Eestis, sest looduslik leviala on suhteliselt külmas piirkonnas. Saksamaal müüb üks puukool sorti 'Goldball'.

Oklahoma naistepuna on tihe püstine põõsas, mis õitseb juulist lumeni.